

УДК 339.9:005.44(045)

ПРОКОП'ЄВА А.А.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародної економіки,
Інститут економіки та менеджменту
Національного авіаційного університету

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РИНКУ АВІАЦІЙНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ У СВІТІ

Анотація. У статті досліджено особливості розвитку ринку авіаційних перевезень у світі в сучасних умовах глобальних трансформацій. Також проаналізовано динаміку зростання числа пасажирів на міжнародних та внутрішніх авіалініях по регіонах світу в 2012-2013 роках та обсяг міжнародних та внутрішніх пасажирських перевезень авіакомпаніями світу в 2013 році.

Ключові слова: авіаційна галузь, пасажирські перевезення, світовий ринок авіаційних послуг, міжнародні та внутрішні перевезення пасажирів, авіакомпанії, авіалінії, малобюджетні авіакомпанії.

Прокопьева А.А., к.э.н., доцент кафедры международной экономики Института экономики и менеджмента Национального авиационного университета

ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ РЫНКА АВИАЦИОННЫХ ПЕРЕВОЗОК В МИРЕ

Аннотация. В статье исследованы особенности развития рынка авиационных перевозок в мире в современных условиях глобальных трансформаций. Также проанализирована динамика роста числа пассажиров на международных и внутренних авиалиниях по регионам мира в 2012-2013 годах и объем международных и внутренних пассажирских перевозок авиакомпаниями мира в 2013 году.

Ключевые слова: авиационная отрасль, пассажирские перевозки, мировой рынок авиационных услуг, международные и внутренние перевозки пассажиров, авиакомпании, авиалинии, малобюджетные авиакомпании.

Prokopiieva A.A., Ph.D. in Economics, Associate Professor, Institute of Economics and Management, National Aviation University

FEATURES OF THE MARKET IN THE WORLD AIRLIFT

Annotation. This paper investigates the features of the air transportation market in the world in the present conditions of global transformations. Also analyzed the dynamics of growth in the number of passengers on international and domestic routes in areas of the world in 2012-2013 and the volume of international and domestic airlines worldwide passenger traffic in 2013.

Keywords: aviation industry, passenger transport, the global market of aviation services, international and domestic passenger, airline, airlines, low-cost airline.

Постановка проблеми. Авіатранспорт – один з найбільш значущих секторів транспорту в світовій економіці. Ринок авіаційних послуг має найшвидші з поміж всіх видів транспорту темпи зростання. Слід додати, що цивільна авіація за допомогою складних взаємозв'язків з іншими галузями економіки сприяє економічному розвитку держав і користується плодами такого розвитку. З підвищенням рівня прибутків і виробництва збільшується попит на авіаційні послуги; в той же час, сприяючи розвитку туризму, торгівлі та зайнятості населення, авіація стає важливим інструментом економічного розвитку.

Розвиток світового авіатранспортного ринку відбувається під впливом динамічно змінних кон'юнктуроутворюючих факторів. При цьому актуальними проблемами є глобалізація міжнародних перевезень в межах глобальних та стратегічних альянсів авіаперевізників, жорстка конкуренція, постійне збільшення прямих операційних витрат, особливо за рахунок постійного росту цін на світовому паливно-мастильному ринку та інше. За таких умов необхідно проводити постійний моніторинг тенденцій розвитку світових авіаційних ринків з метою підвищення економічної ефективності авіаційних перевезень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням цього питання займався ряд як вітчизняних, так і зарубіжних вчених, таких як: Ю.В. Кондратюк, С.П. Корольов, Л.К. Каденюк, О.К. Антонов, Т.О. Коломоєць, В.В. Копейчиков, В.К. Колпаков, Ю.В. Малєєв, Б.П. Бугачев, А.М. Горяшко, Р.Р. Гудима, К.І. Загребмо, О.А. Гуревич, В.Ф. Котін, В.Д. Бордунов, А.І. Котов, Ю.Н. Малєєв, О.Ф. Аксенов, В.М. Васильєв, С.Р. Ігнатович, В.С. Шевчук, Р. Гардінер, А.М. Кіслов, В.І. Рижий, Г.А. Кривов Н. Джойнер, М. Хек, К. Ліннан, Дж. Чой, Г.П. Ситник, Ю.С. Шемшученко, Ш.К. Шкарпур, Д. МакКлін, та ін.

Мета статті. Метою статті є дослідження особливостей розвитку світового ринку авіаційних перевезень в сучасних умовах глобальних трансформацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дані ІКАО за 2013 рік підтверджують впевненість росту попиту на пасажирські авіаперевезення і зниження попиту на вантажні авіаперевезення.

Згідно з попередніми підсумками, опублікованими Міжнародною організацією цивільної авіації (ІКАО), в 2013 році приблизно 3,1 млрд. осіб скористалися послугами повітряного транспорту для виконання ділових і туристичних поїздок. У порівнянні з 2012 роком кількість перевезених за цей рік пасажирів збільшилася приблизно на 5 % і, згідно з поточними прогнозами, до 2030 року має перевищити 6,4 млрд. чоловік [8], (рис. 1):

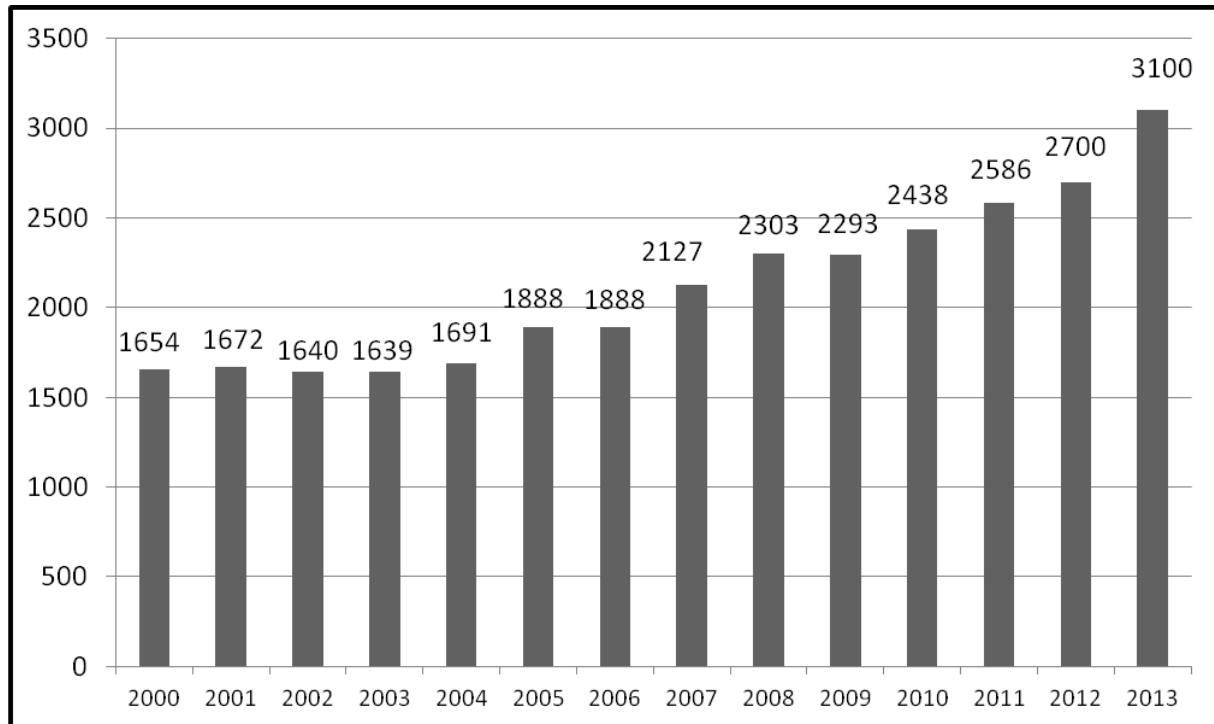

Рис. 1. Динаміка міжнародних і внутрішніх перевезень пасажирів у світі в 2000-2013 рр., (млн. пасажирів).

Примітка. Побудовано автором за даними Річного звіту ради ІКАО за 2013 рік .

А в 2012 році авіакомпанії держави - члена ІКАО перевезли приблизно 2,7 млрд. пасажирів, що на 5,6% більше, ніж у 2011 році. Збільшення обсягів пасажирських перевезень стало відображенням економічного зростання, який спостерігався в усьому світі та по всіх регіонах. Таким чином, за останні роки прослідковується тенденція щодо збільшення кількості перевезених пасажирів авіакомпаніями світу, що цілком пов'язано з процесами відновленням світової економіки [8].

За даними Світового банку, приріст світового реального валового внутрішнього продукту (ВВП) в 2013 році склав 2,4 %. Також він зберіг прогноз зростання світової економіки в 2014 році на рівні 3,2 %, в 2015 році очікує зростання на 3,4 %, в 2016 році - на 3,5 %. Судячи з усього, економічне зростання набирає темпи як у країнах з високим рівнем доходів, так і в країнах, що розвиваються, проте відновленню світової економіки як і раніше загрожують певні ризики, здатні уповільнити її розвиток.

Економіка країн, що розвиваються, як і раніше буде рости більш швидкими темпами, ніж загалом у світі. У 2013 році вона збільшилася на 4,8 %, в 2014 році банк очікує зростання на 5,3 % (5,5 % - попередній прогноз), в 2015 підйом складе 5,5 %, в 2016 році - 5,7 % [10].

А кількість відправлень повітряних суден у всьому світі у 2013 році досягла 33 млн., тим самим встановивши новий рекорд і перевищивши аналогічні показники 2012 року на 1 млн. Крім того, згідно з даними ІКАО, загальний обсяг регулярних пасажирських перевезень в 2013 році збільшився на 5,2 % (виражений у комерційних пасажиро-кілометрах або КПК), що трохи вище прогнозованого в липні 2013 року спеціалізованою установою ООН обсягу [8].

ІКАО пояснює цей недавній підйом позитивними економічними показниками в світі, поліпшеним бізнес-кліматом і підвищеною впевненістю споживачів у декількох великих економічних регіонах в 2013 році. У країнах, що розвиваються темпи зростання були більш повільними, ніж очікувалося.

За даними авіаперевізників, світовий обсяг виконаних пасажиро-кілометрів на всіх регулярних рейсах (тобто об'єднаний показник по міжнародним та внутрішнім рейсам) за 2013 рік виріс на 7,4% в порівнянні з 2012 роком (7,5% на міжнародних та 5,8% на внутрішніх авіалініях) і становив 5156780 млн. пасажиро-км. Також в 2013 році авіаційним транспортом перевезено приблизно 52,8 млн. т. вантажів, що на 1% більше показника 2012 року [8], (табл. 1.2):

Таблиця 1

Динаміка міжнародних і внутрішніх перевезень в світі з 2000-2013 рр.

Рік	Пасажири		Пасажиро-км		Вантажі, т	
	Млн.	Річний приріст, %	Млн.	Річний приріст, %	Млн.	Річний приріст, %
2000	1654	6,9	3014568	8,1	29,5	7,9
2001	1672	7,0	3037530	8,6	30,4	8,2
2002	1640	-1,9	2949550	-2,9	28,8	-5,3
2003	1639	-0,1	2964530	0,5	31,4	9,0
2004	1691	3,2	3019100	1,8	33,5	6,7
2005	1888	11,6	3445300	14,1	36,7	9,6
2006	1888	11,6	3445300	14,1	36,7	9,6
2007	2127	5,2	3948570	6,1	40,0	6,4
2008	2303	8,3	4252520	7,7	42,0	4,9
2009	2293	-0,4	4325900	1,7	40,7	-3,0
2010	2438	6,3	4472980	3,4	46,9	15,2
2011	2586	7,5	4487690	6,2	49,6	33,0
2012	2700	5,6	4779390	6,5	52,3	5,4
2013	3100	5	5156780	7,4	52,8	1

Примітка. Складено автором за даними Річного звіту ради ІКАО за 2013 рік.

Щодо регіонального розподілу, то за підсумками 2013 року, Азіатсько -Тихоокеанський регіон залишається найбільшим у світі ринком повітряного транспорту, його частка в глобальному обсязі перевезень склала 31 %, що являє собою збільшення на 7,2 % в порівнянні з 2012 роком. Незважаючи на поліпшення економічного клімату в Європі і Північній Америці, збільшення обсягу перевезень авіакомпаній в цих регіонах було скромнішим, ніж у середньому в світі: у Європі - 3,8 % , а в Північній Америці - 2,2 %. Близький Схід залишається самим швидкозростаючим ринком повітряного транспорту в світі : у порівнянні з 2012 роком його обсяг за 2013 збільшився на 11,2 %, що становить 9 % від глобальних КПК [8].

Відповідно до даних ІАТА (Міжнародної асоціації повітряного транспорту) загальне зростання числа пасажирів по регіонах світу в 2013 році по відношенню до 2012 року спостерігалось в Латинській Америці та Карибах на 6,3 %. Найменше зростання кількості пасажирів перевезених авіаційним транспортом відбулося в Північній Америці на 2,2 %, що негативно вплинуло на зайнятість населення та на довіру споживачів [7].

Авіакомпанії Африки мають меншу частку від загального числа авіаційних перевезень пасажирів, але відмічається стабільний ріст з року в рік, так в Африці на 7 % зросло число пасажирів в 2013 році в порівнянні з 2012 роком [7], (рис. 2):

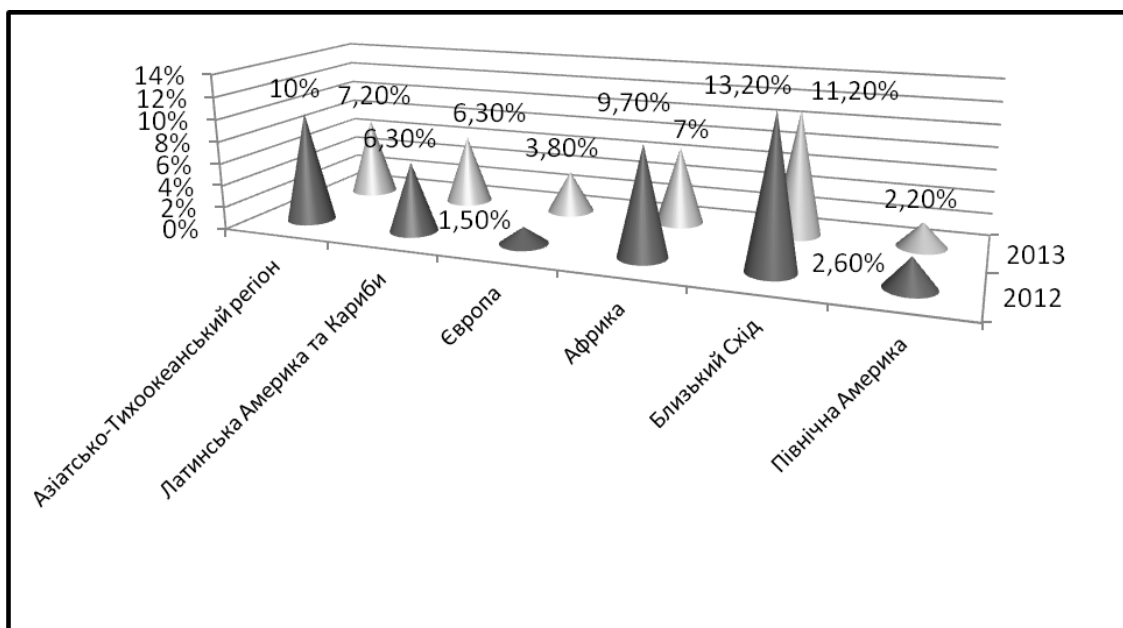

Рис. 2. Динаміка зростання числа пасажирів на міжнародних та внутрішніх авіалініях по регіонах світу в 2012-2013 роках, (%).

Примітка. Побудовано автором за даними ІАТА (Міжнародна асоціація повітряного транспорту).

Далі проведемо більш детальний аналіз міжнародних та внутрішніх пасажирських перевезень авіакомпаніями світу в 2013 році.

Міжнародні пасажирські перевезення. Обсяг міжнародних перевезень в 2013 році збільшився на 5,2%, при цьому найвищих темпів зростання в галузі міжнародних авіаперевезень домоглися авіакомпанії Близького Сходу (10,9%), Латинської Америки і Карибського регіону (8,6 %). Африканські авіаперевізники показали третій за величиною регіональний рівень зростання, що склав 7,4%, [8], (рис. 3):

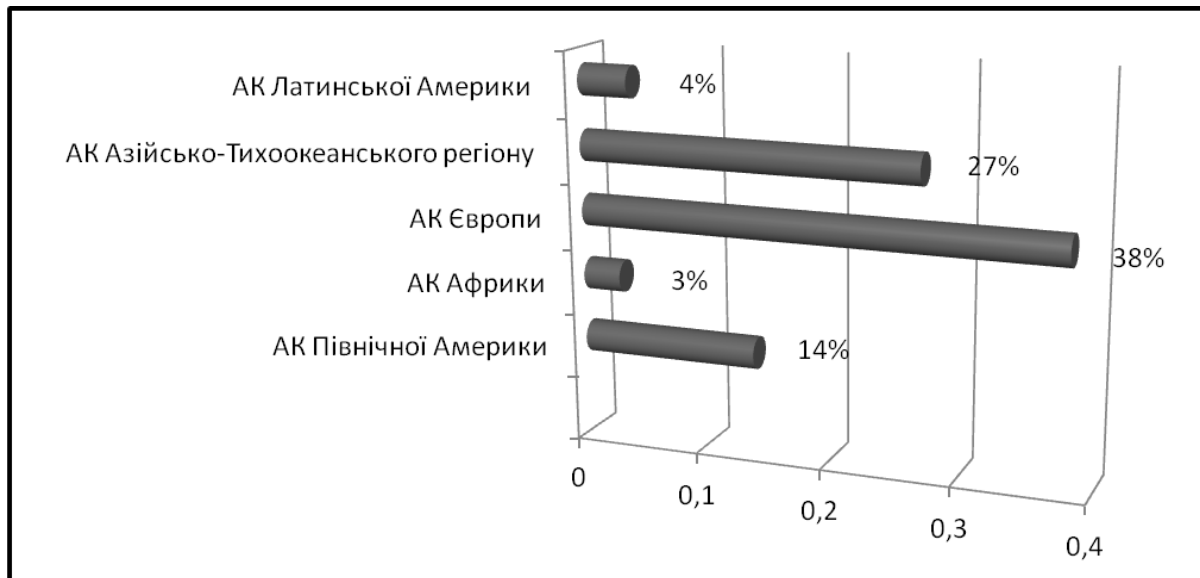

Рис. 3. Обсяг міжнародних пасажирських перевезень авіакомпаніями світу в 2013 році, (%).

Примітка. Побудовано автором за даними ІКАО (Міжнародна організація цивільної авіації).

На глобальному рівні на міжнародному ринку повітряного транспорту як і раніше домінували європейські авіакомпанії, на які припадало 38 % від загального обсягу міжнародних перевезень. Азіатсько-Тихоокеанські авіакомпанії з показником 27 % зайняли друге місце в цій категорії. Потім йдуть північна Америка з часткою ринку в 14% та Близький Схід – 13%.

Внутрішні пасажирські перевезення. Обсяг внутрішніх перевезень зріс на 5,1 % в 2013 порівняно з 2012 роком, при цьому на авіакомпанії Північної Америки та Азії/Тихого океану припадає 82 % від глобального обсягу внутрішніх пасажирських перевезень (45 % на Північну Америку і 37% на Азію/Тихий океан). Обсяг внутрішніх пасажирських перевезень в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні збільшився на 10 % порівняно з 2012 роком, і цьому значною мірою сприяли авіакомпанії Китаю, частка яких становить 60 % від загального обсягу ринку [8], (рис. 4):

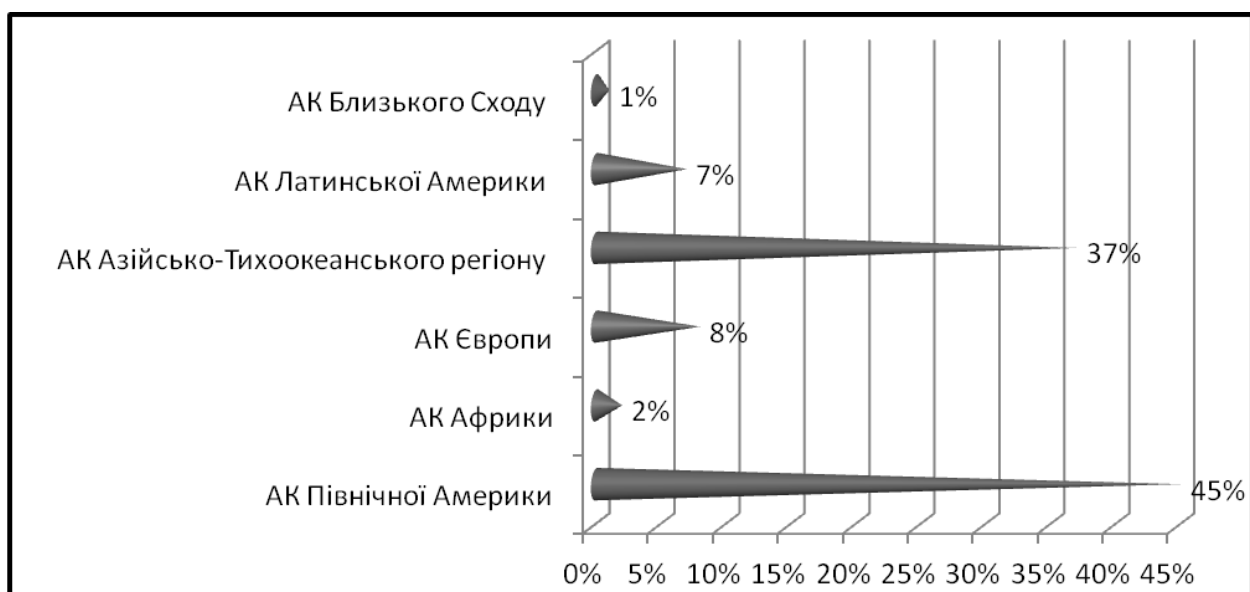

Рис. 4. Обсяг внутрішніх пасажирських перевезень авіакомпаніями світу в 2013 році, (%).

Примітка. Побудовано автором за даними ІКАО (Міжнародна організація цивільної авіації).

Зростання внутрішніх повітряних перевезень в поєднанні з більш суворим управлінським потенціалом допомогли авіакомпаніям підняти коефіцієнти завантаження. Справді, з урахуванням сезонних коливань, завантаження пасажирських крісел досягли нового рекорду, близько 80%, а ринки США показали найбільше поліпшення коефіцієнтів завантаження в 2013 році.

Загальна провізна ємність повітряного транспорту, що виражається в розташовуваних крісло-кілометрах (РКК), в 2013 році у всьому світі збільшилася на 4,6%. Середній загальний коефіцієнт комерційної пасажирського завантаження в 2013 році незначно виріс на 0,5 % в порівнянні з 2012 роком і склав 79,1 %. Так, латиноамериканські та північноамериканські авіакомпанії досягли найвищого коефіцієнту завантаження серед регіонів на рівні 79,3% та 79% в 2013 році. У порівнянні з 2012 роком, європейські авіакомпанії демонструють збільшення коефіцієнта завантаження пасажирських крісел до 76,5% всупереч тенденціям європейського ринку. А Близький Схід показує стабільність щодо цього показника – 78,7% як в 2012, так і в 2013 роках [7], (рис. 5):

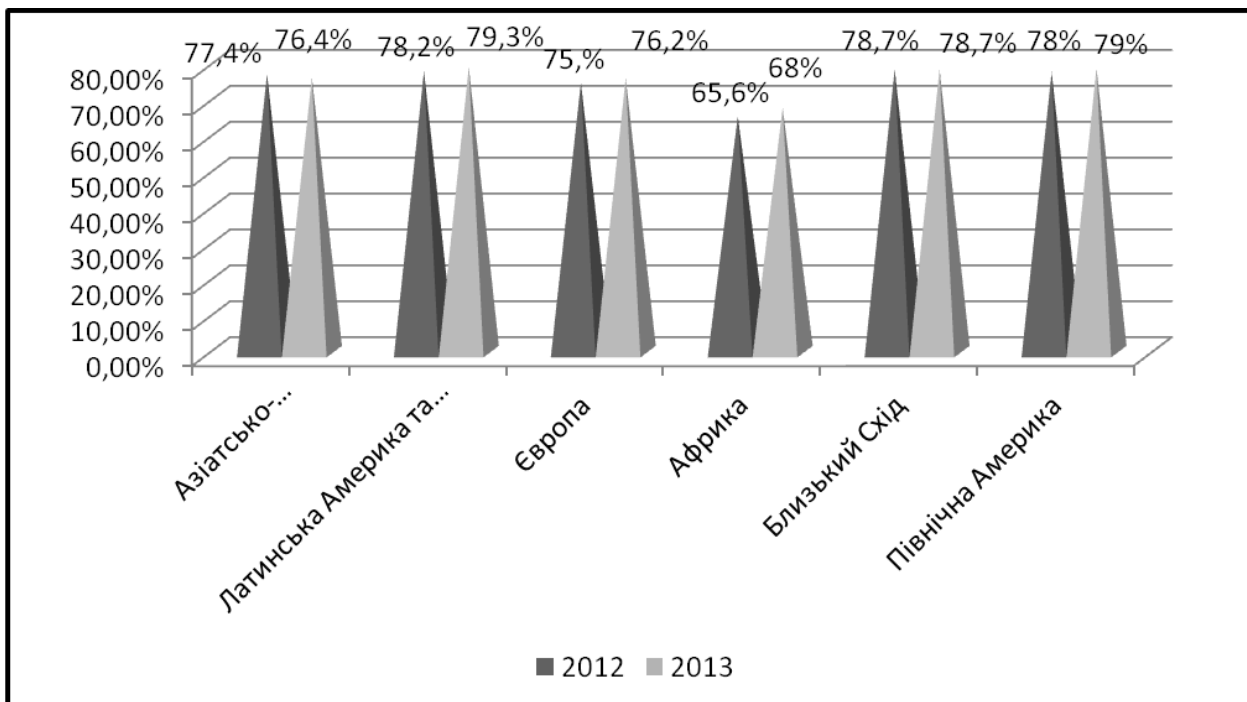

Рис. 5. Сумарний коефіцієнт пасажирського завантаження по регіонах світу в 2012-2013 роках, (%).

Примітка. Побудовано автором за даними ІАТА (Міжнародна асоціація повітряного транспорту).

У цілому, збільшення обсягу міжнародних авіаперевезень, поряд з зростанням внутрішніх ринків в країнах, що розвиваються, а також в поєднанні з впевненим зростанням розвинених економік, призвели до появи різних моделей зростання і регіональним диспропорцій.

Обсяг вантажних авіаперевезень, виражений у виконаних вантажних тонно-кілометрах (ГТК), збільшився на 1 %, склавши в результаті приблизно 52,8 млн. т перевезеного вантажу. На авіакомпанії Азії/Тихого океану припадає лівова частка глобальних ГТК, однак загальний обсяг здійснюваних ними вантажних авіаперевезень знизився, як це раніше сталося з авіакомпаніями Північної Америки. Близький Схід як і раніше залишається регіоном з найшвидшим зростанням обсягу вантажних авіаперевезень в 2013 році порівняно з 2012 роком, і його частка становить 12 % від загального обсягу ГТК [7].

За даними Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО), членами якої є 191 держава (у т.ч. і Україна), в період 1998-2013 рр. середньорічний темп приросту світового пасажирообороту на регулярних авіалініях становив 0,4%, а світового вантажообігу – 5,4%. Авіакомпанії держав-членів ІКАО з персоналом до 2,5 млн. чоловік експлуатують понад 10 тис. літаків і перевозять понад півтора мільярда пасажирів і 30 млн. тонн вантажу щорічно

Очікується, що провідні виробники повітряних суден світу до кінця 2013 року поставлять на ринок більш 1500 нових повітряних суден. Вони також отримали вражаючий портфель замовлень - 2800 нових повітряних суден. Завдяки впровадженню експлуатантами авіакомпаній і аеропортів більш ефективних виробничих процесів, вдосконалення системи організації потоків повітряного руху та аеронавігаційної системи, заснованої на характеристиках, нові екологічні повітряні судна будуть сприяти безперервному та сталому розвитку повітряного транспорту [8].

Щодо міжнародних комерційних перевезень, то востаннє на нерегулярні перевезення був сплеск після подій 11 вересня 2001 р. В 2001 р. обсяги нерегулярних перевезень зросли на 2,8%, але така ситуація тривала на

ринку не довго і вже в 2002 р. регулярні перевізники повернули свої потоки, збільшивши обсяги на 0,5% [8]. Необхідно зазначити, що в сегменті міжнародних комерційних перевезень зменшилася питома частка нерегулярних перевезень в 2009 р. по відношенню до 2008 р. на 11,5%, регулярні перевезення зменшилися всього на 3,3%. В 2010 році в період відновлення світової економіки обсяг нерегулярних перевезень починає збільшуватися і складає 213456 пасажирів, тобто на 7,9 % більше, ніж в 2009 році. Регулярні перевезення пасажирів також зазнають тенденцію до збільшення і зростають на 10,4 % по відношенню до 2009 року. В 2011 році динаміка обсягів міжнародних комерційних перевезень також зростає на 1,8 % в загальному обсязі перевезень, а в 2012 році становить 2862102 пасажирів, що на 6,5 % більше, ніж в 2011 році. А в 2013 році загальний обсяг міжнародних комерційних перевезень 3236609 пасажирів, що на 5,1% більше 2012 року [8].

1 січня 2014 виповнюється рівно 100 років з дня народження комерційної авіації. Промисловість починалася тільки з одного пасажирів на одному маршруті 1 січня 1914 року. Сьогодні глобальна авіаційна промисловість забезпечує безпрецедентний зв'язок та позитивно впливає на людей у всіх куточках світу. Деякі ключові статистичні дані:

1. У середньому, кожен день більше 8 мільйонів чоловік користуються авіаційним транспортом, тобто літають. У 2013 році загальна кількість пасажирських перевезень склала 3,1 млрд. осіб. Вперше перевищивши 3 мільярдну позначку. Це число, як очікується, зросте до 3,3 млрд. в 2014 році (еквівалентне 44% населення земної кулі).

2. Близько 50 мільйонів тонн вантажів перевозиться повітряним транспортом щорічно (близько 140 000 тонн на день). Річний обсяг цих товарів близько 6400 млрд. дол. США або 35% від вартості товарів, що продаються на міжнародному ринку.

3. Авіація підтримує більше 57 мільйонів робочих місць і генерує 2,2 трлн. дол. США в економічній діяльності. Прямий економічний внесок галузі наближається до 540 млрд. дол. США.

4. Глобальний оборот авіаційної галузі, як очікується, складе 743 млрд. дол. США в 2014 році, з середньою рентабельністю та чистим прибутком 2,6% [9].

За останнє сторіччя, комерційна авіація змінила світ. Сьогодні авіаційна промисловість об'єднує близьких, з'єднує культури, розширює свідомість, відкриває нові ринки, а також сприяє розвитку. Авіація забезпечує людей по всьому світу вільними переміщеннями, які можуть змінити їх життя і світ.

За оцінками двох найавторитетніших міжнародних авіаційних організацій – Міжнародної організації цивільної авіації (ICAO) та Міжнародної асоціації повітряного транспорту (IATA) – світова авіаційна галузь в 2013 році мала тенденції до стабільного зростання.

Світовий ринок авіаційних перевезень у 2012 році отримав валовий чистий прибуток у розмірі 7,6 мільярдів доларів. У той же час у 2011 році прибуток гравців авіаційного ринку знизився до 5,3 мільярдів доларів, тому що відновлення світової економіки йшло нестабільно і у багатьох сферах спостерігається повторний спад показників.

IATA поліпшила прогноз прибутку світової індустрії авіаперевезень на поточний 2013 рік у зв'язку з рекордною завантаженістю авіарейсів і успішними діями авіакомпаній по скороченню витрат. Крім того, як очікується, середня ціна нафти знизиться цього року, і це дозволить стримати паливні витрати авіаперевізників. Авіаперевізники цього року отримають 10,6 мільярда доларів прибутку замість раніше прогнозованих 8,4 мільярда доларів. Це на 67% більше зароблених ними у 2012 році [7].

Крім того, до кінця 2013 року вперше в історії авіакомпанії світу перевели понад 3 мільярдів пасажирів - 3,13 мільярда. Завдяки цьому середній коефіцієнт завантаження рейсів підніметься до рекордних 80,3%. Виручка авіаперевізників збільшиться до 711 мільярдів доларів. Разом з тим рентабельність галузі з прибутку після врахування податків залишається слабкою - на 1,8% з чистого прибутку. Однак навіть настільки низька рентабельність зробиє поточний рік одним з найсильніших для авіакомпаній з точки зору фінансових результатів після терактів у США в 2001 році. Показники були краще лише в 2007 році і 2010 році. Рентабельність авіакомпаній тісно пов'язана із зростанням світового ВВП: у ті роки, коли підйом ВВП становив менше 2%, авіакомпанії фіксували загальний збиток. У 2013 році очікується лише невелике прискорення світового зростання - до 2,2% з 2,1% в 2012 році.

IATA очікує, що авіакомпанії в усіх регіонах світу будуть беззбитковими в цьому році, але обсяги і темпи зростання прибутку будуть різнитися. Єдиним регіоном, прогноз для якого не змінився з березня 2013 року, виявилася Латинська Америка. Основним чинником зростання залишається сильний попит в Китаї і інтерес до далекомагістральних перевезень. Рентабельність компаній у Північній Америці підтримають серйозні структурні реформи [7].

Темпи зростання обсягу пасажирських і вантажних авіаперевезень в минулому році перевищили підйом світового ВВП. Розвиток галузі свідчить про необхідність подальшого розвитку інфраструктури аеропортів. Необхідно відмітити, що світова економічна криза по-різному вплинула на традиційних та малобюджетних авіаперевізників. У порівнянні з традиційними авіакомпаніями малобюджетні збільшили свої обсяги перевезень пасажирів, не дивлячись на світову економічну кризу. Обсяги перевезень малобюджетними авіакомпаніями досягли майже 47% обсягів пасажиропотоків традиційних перевізників. Зростання питомої ваги малобюджетних авіакомпаній характерне для всіх регіонів світу. Найінтенсивніше малобюджетні авіакомпанії розвиваються в Америці та в Європі.

За даними IATA, малобюджетні авіакомпанії в останні 3 роки з'явилися на ринках більш ніж 20 країн, до яких можна зарахувати і Україну. На сьогоднішній момент на світовому ринку авіаційних перевезень існує

більше 200 малобюджетних авіакомпаній. Якщо в 2003 р. частка Low Cost авіакомпаній в Європі складала лише 7%, то на початок 2013 р. на долю Low Cost авіакомпаній вже припадає понад 45% від усього пасажиропотоку. Якщо ж розглядати роль малобюджетних авіакомпаній тільки в туристичних перевезеннях, то їх позиції виявляться ще більш сильними: до 80% туристів віддають перевагу дешевим рейсам [7].

Ситуація що склалася на ринку цивільної авіації спричинена тим, що авіакомпанії намагаються знайти компромісне рішення між створенням споживчої цінності і рівнем витрат, що несе авіакомпанія при створенні цієї цінності. Традиційні авіакомпанії надають більше базових і додаткових послуг, чим створюють більшу споживчу цінність, але при цьому їхні витрати набагато вищі ніж у малобюджетних. Необхідно зазначити, що для традиційних авіакомпаній збільшення кількості малобюджетних призводить до загострення конкурентної боротьби, але разом з цим приносить корисний досвід з підвищення ефективності управління витратами. Малобюджетні авіакомпанії мають відносно низький рівень витрат, але за рахунок обмеження базових послуг створюють меншу цінність для споживача. Гібридні бізнес-моделі мають гнучкі структури, намагаються взяти кращі елементи від обох бізнес-моделей і прагнуть до максимізації рівні втрат.

Висновки. В 2013 році приблизно 3,1 млрд. осіб скористалися послугами повітряного транспорту для виконання ділових і туристичних поїздок. У порівнянні з 2012 роком кількість перевезених за цей рік пасажирів збільшилася приблизно на 5 % і, згідно з поточними прогнозами, до 2030 року має перевищити 6,4 млрд. У 2013 році кількість відправлень повітряних суден у всьому світі досягла 33 млн., тим самим встановивши новий рекорд і перевищивши аналогічні показники 2012 року на 1 млн.

Як очікується, найбільший показник зростання пасажирських перевезень, рівний 6,4% щорічно в перебігу періоду до 2015 р., буде у авіакомпаній регіону Близького Сходу, за якими слідує регіон Азії/Тихого океану з щорічним темпом зростання 6,1%. Об'єми перевезень авіакомпаній кожного з трьох інших регіонів – Європи, Латинської Америки/Карибського басейну і Африки – зростатимуть з темпом близько 4%. В регіоні Північної Америки перевезення авіакомпаніями, як очікується збільшуватимуться на 2,8% в рік.

Список використаних джерел

1. Aviation policy and geopolitics 2012 [Electronic resource]. Chicago, USA: Boeing corporation, 2012. – Mode of access: <http://www.boeing.com>.
2. Current Market Outlook 2010-2030 [Electronic resource]. Chicago, USA: Boeing corporation, 2012. – Mode of access: <http://www.boeing.com>.
3. ICAO Strategic Objectives 2014-2016 [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.icao.int/about-icao/Pages/Strategic-Objectives.aspx>.
4. Global Market Forecast 2011-2030 [Electronic resource]. France: Airbus, 2011. – Mode of access: <http://www.airbus.com>.
5. <http://www.easa.europa.eu> – офіційний сайт Європейського агентства з безпеки польотів.
6. <http://www.eurocontrol.int> – офіційний сайт Європейської організації з безпеки авіації.
7. <http://www.iata.org/index.htm> – офіційний сайт Міжнародної асоціації повітряного транспорту (IATA).
8. <http://www.icao.int> – офіційний сайт Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО).
9. <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine> – офіційний сайт Світового банку.
10. <http://www.faa.gov> – офіційний сайт Федеральної Авіаційної Адміністрації США (ФАА).
11. <http://www.ecac-ceac.org> – офіційний сайт Європейської конференції цивільної авіації.

Стаття надійшла до редакції 01.03.2014